

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Gdzie i jak>Jak wnieść sprawę do sądu?

Jak wnieść sprawę do sądu?

Estonia

1 Czy muszę skierować sprawę do sądu czy istnieje alternatywne rozwiązanie?

Spory można rozwiązywać zarówno na drodze sądowej, jak i pozasądowej.

Jedną z pozasądowych metod rozwiązywania sporów jest **postępowanie pojednawcze**. Jest to pozasądowa metoda dobrowolnego rozwiązywania sporów prowadzona przez niezależnego i bezstronnego rozjemcę. Rozjemca ułatwia komunikację między stronami w celu znalezienia rozwiązania sporu.

Negocjacje w ramach postępowania pojednawczego nie są jawne, a rozjemca nie może prowadzić postępowania w sposób stwarzający wrażenie, że jest on uprawniony do podejmowania wiążących decyzji. Funkcję rozjemcy może pełnić notariusz, adwokat lub dowolna inna osoba fizyczna wyznaczona przez strony sporu i upoważniona do działania za pośrednictwem osoby prawnej [np. rozjemcy z organu pojednawczego ds. ubezpieczeń za pośrednictwem Estońskiego Stowarzyszenia Zakładów Ubezpieczeniowych (Eesti Kindlustusseltside Liit) oraz Estońskiego Funduszu Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Eesti Liikluskindlustuse Fond)]. Organ pojednawczy jest to podmiot działający przy organie rządowym lub samorządowym, np. komisja prawa autorskiego (*autorõiguse komisjon*). Ugoda osiągnięta w wyniku postępowania pojednawczego stanowi tytuł wykonawczy na warunkach określonych w przepisach prawa pod warunkiem nadania jej klauzuli wykonalności przez sąd. Można ją wówczas przedstawić komornikowi celem przeprowadzenia egzekucji. Jeżeli rozjemcą jest notariusz lub adwokat, ugodę w sprawie roszczenia majątkowego lub ugodę w sprawie roszczenia niemajątkowego (pod warunkiem że w odniesieniu do roszczenia niemajątkowego istnieje możliwość zawarcia ugody) może poświadczyć notariusz na wniosek stron postępowania pojednawczego i nadać jej rygor natychmiastowej wykonalności. W takim przypadku nie jest konieczne nadanie ugodzie klauzuli wykonalności przez sąd. Ugoda zatwierdzona przez organ pojednawczy jest wiążąca dla wszystkich stron i nie jest konieczne nadanie jej klauzuli wykonalności przez sąd. Inną metodą pozasądowego rozstrzygnięcia sporów jest **postępowanie arbitrażowe**. Ponieważ strony same ustalają skład organu arbitrażowego, mogą mieć pewność co do wiedzy, doświadczenia i bezstronności arbitrów. Stronom przysługuje również prawo wyboru języka postępowania oraz mających zastosowanie przepisów i regulaminu. Organ arbitrażowy może zostać powołany w celu rozstrzygnięcia jednego sporu (doraźnie) albo może mieć charakter stały. Stałym organem arbitrażowym w Estonii jest Rada Arbitrażowa Izby Notarialnej (Notarite Koja vahekohus). Spory wynikające z międzynarodowych stosunków gospodarczych rozstrzyga często Trybunał Arbitrażowy przy **Izbie Handlu i Przemysłu Estonii** [Eesti Kaubandus-Tööstuskoja (EKTK) arbitraažikohus]. Decyzja wydana przez działający w Estonii stały organ arbitrażowy stanowi tytuł wykonawczy bez konieczności nadania jej klauzuli wykonalności przez sąd. W przypadku decyzji innych organów arbitrażowych, również doraźnych, oraz decyzji organów arbitrażowych z innych państw konieczne jest nadanie im najpierw klauzuli wykonalności przez sąd, aby można było przeprowadzić egzekucję na ich podstawie. Poza postępowaniem arbitrażowym i pojednawczym istnieją również komisje powołane do rozstrzygnięcia określonych rodzajów sporów na drodze pozasądowej.

Na przykład spory pracownicze można w pierwszej kolejności kierować do **komisji ds. sporów pracowniczych (tõõvaidluskomisjon)**. Komisja ds. sporów pracowniczych jest to niezależny organ rozstrzygający indywidualne spory pracownicze, do którego mogą zwracać się zarówno pracodawcy, jak i pracownicy. Rozstrzygnięcie sporów pracowniczych przez komisję ds. sporów pracowniczych reguluje **ustawa o rozstrzygnięciu sporów pracowniczych (individuaalse tõõvaidluse lahendamise seadus)**. Za rozstrzygnięcie sporu przez taką komisję nie są pobierane żadne opłaty skarbowe. Komisja ds. sporów pracowniczych rozstrzyga wszelkie spory powstałe na gruncie stosunku pracy. Korzystając z prawa do wniesienia sprawy do rozpoznania przez komisję ds. sporów pracowniczych, należy pamiętać, że komisja rozpoznaje roszczenia pieniężne, których wartość nie przekracza 10 000 euro. Roszczenia, których wartość przekracza 10 000 euro, rozpoznaje sąd. We wniosku przedłożonym komisji ds. sporów pracowniczych należy wskazać okoliczności istotne dla sporu. Na przykład w przypadku zaskarżenia rozwiązania stosunku pracy należy wskazać datę rozwiązania i przyczynę. We wniosku należy opisać charakter sporu między stronami, tj. określić działania, których pracownik lub pracodawca nie podjął lub które – w opinii wnioskodawcy – podjął niezgodnie z prawem. Do wniosku należy również załączyć dowody na poparcie zawartych w nim roszczeń (np. umowę o pracę, wzajemne uzgodnienia lub korespondencję między pracodawcą a pracownikiem itp.) lub odniesienia do wszelkich innych dowodów bądź dane świadków. Jeżeli wnioskodawca uzna, że konieczne jest przesłuchanie świadka, we wniosku należy podać imię i nazwisko oraz adres tego świadka. Decyzja komisji ds. sporów pracowniczych, która stała się skuteczna, stanowi tytuł wykonawczy i można ją przedstawić komornikowi celem przeprowadzenia egzekucji. W określonych okolicznościach komisja może nadać swojej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności. Jeżeli któraś ze stron sporu nie zgadza się z decyzją komisji ds. sporów pracowniczych, może – w terminie jednego miesiąca od dnia następującego po dacie otrzymania odpisu decyzji – skierować ten sam spór do sądu rejonowego (*maakohus*). W takim przypadku decyzja komisji ds. sporów pracowniczych nie będzie skuteczna.

Roszczenia wynikające z umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą może rozpoznawać

komisja ds. skarg konsumentów (tarbijakaebuste komisjon). Rozstrzygnięcie sporów konsumenckich reguluje **ustawa o ochronie konsumentów (tarbijakaitse seadus)**. Komisja ds. skarg konsumentów jest właściwa do rozstrzygnięcia zarówno krajowych, jak i transgranicznych sporów konsumenckich wynikających z umów zawartych między konsumentami a przedsiębiorcami, wszczętych przez konsumenta, jeżeli jedną ze stron sporu jest przedsiębiorca mający miejsce prowadzenia działalności w Republice Estońskiej. Komisja ta jest również właściwa do rozstrzygnięcia wszelkich sporów dotyczących szkód spowodowanych przez wadliwy produkt, pod warunkiem że szkodę można stwierdzić. Jeżeli stwierdzono fakt poniesienia szkody, ale precyzyjne określenie wartości tej szkody nie jest możliwe, na przykład z uwagi na fakt, że ma ona charakter niepieniężny lub zostanie poniesiona w przyszłości, kwotę odszkodowania ustala sąd. Komisja nie rozstrzyga sporów dotyczących usług o charakterze nieekonomicznym świadczonych w interesie ogólnym, usług edukacyjnych świadczonych przez osoby prawne podlegające przepisom prawa publicznego lub usług opieki zdrowotnej świadczonych na rzecz pacjenta przez pracowników służby zdrowia w celu oceny stanu zdrowia, ochrony zdrowia lub przywrócenia dobrego stanu zdrowia pacjenta albo przepisania, wydania lub dostarczenia produktów leczniczych i wyrobów medycznych. Komisja nie jest właściwa do rozstrzygnięcia sporów dotyczących roszczeń z tytułu śmierci, urazu fizycznego lub uszczerbku na zdrowiu ani sporów, w przypadku których procedurę rozstrzygnięcia regulują inne ustawy. Tego rodzaju spory rozstrzygane są przez właściwe instytucje lub sądy (np. spory wynikające z umów najmu mogą być rozstrzygane – oprócz rozstrzygnięcia przez sądy – również przez komisje ds. najmu). Wniosek złożony przez konsumenta zostaje rozpoznany i wynik rozstrzygnięcia sporu udostępniony stronom w ciągu 90 dni od daty przyjęcia wniosku konsumenta. W przypadku złożonych sporów termin ten może zostać przedłużony. Decyzję komisji ds. skarg konsumentów należy wykonać w terminie 30 dni od daty jej opublikowania na stronie internetowej Rady Ochrony Konsumentów (Tarbijakaitseamet), chyba że treść decyzji stanowi inaczej. Listę przedsiębiorców, którzy nie zastosowali się do decyzji komisji, publikuje się na stronie internetowej Rady Ochrony Konsumentów. Decyzje komisji nie stanowią jednak tytułu egzekucyjnego, co oznacza, że nie można ich przedstawić

komornikowi celem przeprowadzenia egzekucji. Przedsiębiorca znajdujący się na tej liście zostaje z niej skreślony, jeżeli wykona decyzję komisji po tym, jak został wpisany na listę, lub jeżeli od czasu wpisania tego przedsiębiorcy na listę upłynęło co najmniej 12 miesięcy. Jeżeli strony sporu nie zgadzają się z decyzją komisji i nie zastosowały się do niej, mogą skierować ten sam spór do sądu rejonowego. Przedsiębiorca powiadamia Radę Ochrony Konsumentów na piśmie o wykonaniu decyzji lub o skierowaniu sporu do sądu rejonowego, załączając kopię pozwu złożonego w sądzie rejonowym. Sama Rada Ochrony Konsumentów może – jako przedstawiciel konsumenta i działając za jego zgodą – skierować rozstrzygnięty przez siebie spór do rozpoznania przez sąd rejonowy, jeżeli przedsiębiorca nie zastosował się do decyzji, a spór jest istotny w kontekście stosowania ustawy lub innych przepisów lub z punktu widzenia zbiorowych interesów konsumentów.

Spory wynikające z umów najmu może rozstrzygać **komisja ds. najmu**. Na przykład procedurę rozstrzygania sporów dotyczących najmu reguluje [ustawa o rozstrzyganiu sporów dotyczących najmu \(üürivaidluse lahendamise seadus\)](#). Komisje ds. najmu nie rozstrzygają sporów, których przedmiotem są roszczenia finansowe o wartości powyżej 3 200 euro. Komisję ds. najmu może powołać samorząd terytorialny i rozstrzyga ona wówczas spory powstałe na terytorium tego samorządu. Jedynym miejscem w Estonii, w którym powołano komisję ds. najmu, jest Tallin. We wniosku do komisji ds. najmu wnioskodawca określa swoje żądanie oraz przedstawia okoliczności faktyczne na poparcie wniosku. Do wniosku należy również załączyć umowę najmu oraz dowody potwierdzające zawarte we wniosku twierdzenia, a także inne istotne dowody z dokumentów. Decyzja komisji ds. najmu, która stała się skuteczna, stanowi tytuł wykonawczy i można ją przedstawić komornikowi celem przeprowadzenia egzekucji. Jeżeli któraś ze stron sporu nie zgadza się z decyzją komisji ds. najmu, może – w terminie dwudziestu dni od dnia następującego po dacie otrzymania decyzji komisji – skierować ten sam spór do sądu rejonowego. W takim przypadku decyzja komisji ds. najmu nie będzie skuteczna. Rozstrzygnięcie sporów przez wymienione powyżej komisje nie stanowi obowiązkowego postępowania przedsądowego, tj. jeżeli strony nie chcą lub nie są w stanie rozwiązać sporu na drodze pozasądowej, mogą skierować swoje roszczenie do sądu. Tych samych roszczeń nie może rozpoznawać jednocześnie sąd i właściwy organ pozasądowy.

2 Czy istnieje termin, w czasie którego należy wnieść sprawę do sądu?

W stosunkach prywatnoprawnych obowiązuje zasada autonomii woli, co oznacza, że wierzyciel ma prawo samodzielnie zdecydować, kiedy dochodzić roszczeń od dłużnika. Celem zachowania przejrzystości i stabilności prawa dłużnik może jednak podnieść zarzut przedawnienia, jeżeli wierzyciel nie zgłosi roszczenia w określonym terminie. Sąd lub inny organ rozstrzygający spór uwzględni termin przedawnienia wyłącznie na wniosek dłużnika. Roszczenie wierzyciela nie wygasa zatem po upływie terminu przedawnienia. Jeżeli jednak roszczenie przedawniło się, a dłużnik powołał się na termin przedawnienia, sąd nie rozpoznaje roszczenia ani nie orzeka w jego przedmiocie.

Termin przedawnienia roszczeń wynikających z transakcji wynosi trzy lata.

Termin przedawnienia roszczeń wynikających z transakcji wynosi dziesięć lat, w przypadku gdy dłużnik umyślnie nie wywiązuje się ze swoich zobowiązań.

Termin przedawnienia roszczeń dotyczących przeniesienia prawa do nieruchomości, obciążenia nieruchomości prawem rzeczowym, przeniesienia lub wygaśnięcia prawa rzeczowego lub zmiany treści prawa rzeczowego wynosi dziesięć lat.

Ustawowy termin przedawnienia roszczenia wynosi dziesięć lat od dnia, w którym roszczenie staje się wymagalne, chyba że prawo stanowi inaczej.

Termin przedawnienia roszczenia z tytułu szkody wyrządzonej czynem bezprawnym wynosi trzy lata od dnia, w którym uprawniony powziął lub powinien był powziąć wiadomość o szkodzie oraz o osobie zobowiązanej do jej naprawienia.

Termin przedawnienia roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia wynosi trzy lata od dnia, w którym uprawniony powziął lub powinien był powziąć wiadomość o tym, że przysługuje mu roszczenie wynikające z bezpodstawnego wzbogacenia.

Termin przedawnienia roszczenia o świadczenie okresowe, z wyjątkiem roszczeń o świadczenia alimentacyjne na dzieci, wynosi trzy lata w odniesieniu do każdego zobowiązania niezależnie od podstawy prawnej roszczenia.

Termin przedawnienia roszczenia o świadczenia alimentacyjne na dzieci wynosi dziesięć lat w odniesieniu do każdego zobowiązania.

Termin przedawnienia roszczeń o przywrócenie stanu poprzedniego wynikających z prawa własności oraz roszczeń wynikających z prawa rodzinnego lub prawa spadkowego wynosi 30 lat od chwili, w której roszczenie staje się wymagalne, chyba że prawo stanowi inaczej.

Roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego wynikające z prawa własności wobec posiadacza bez tytułu prawnego (*omavõllise valdaja*) nie ulega przedawnieniu.

W przypadku niektórych roszczeń wynikających ze stosunku pracy obowiązuje termin przedawnienia na zgłoszenie roszczenia do sądu. Na przykład termin na zgłoszenie do komisji ds. sporów pracowniczych lub sądu roszczenia o uznanie praw wynikających ze stosunku pracy oraz ochrony praw, które zostały naruszone, wynosi cztery miesiące. Pozew do sądu lub wniosek do komisji ds. sporów pracowniczych o stwierdzenie nieważności rozwiązania stosunku pracy można złożyć w terminie 30 dni kalendarzowych od daty otrzymania wypowiedzenia. W terminie 30 dni kalendarzowych od daty otrzymania wypowiedzenia pracownik może złożyć pozew do sądu lub wniosek do komisji ds. sporów pracowniczych w celu zaskarżenia rozwiązania umowy o pracę jako sprzecznego z zasadą dobrej wiary. Wyjątkiem jest sytuacja, w której pracodawca rozwiązał umowę o pracę z powodu naruszenia obowiązków pracowniczych przez pracownika. Termin na wniesienie roszczenia o wynagrodzenie wynosi trzy lata.

3 Czy powinienem skierować sprawę do sądu w danym państwie członkowskim?

Przypadki, w których sprawę może rozpoznać sąd estoński, określono w przepisach dotyczących jurysdykcji krajowej. Właściwości sądu estońskiego podlega sprawa, którą sąd może rozpoznać zgodnie z przepisami dotyczącymi jego uprawnień i właściwości lub na podstawie umowy dotyczącej właściwości sądu, chyba że odpowiednie przepisy prawa lub postanowienia umowy międzynarodowej stanowią inaczej. Jurysdykcja krajowa nie jest wyłączna, chyba że przepisy prawa lub postanowienia umowy międzynarodowej stanowią inaczej. Przepisy estońskiego

[kodeksu postępowania cywilnego \(tsiviilkohtumenetluse seadustik\)](#) dotyczące jurysdykcji krajowej mają zastosowanie wyłącznie w zakresie, w jakim nie jest ona uregulowana w inny sposób postanowieniami umowy międzynarodowej ani przepisami następujących rozporządzeń Unii Europejskiej:

1) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych;

2) rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000;

3) rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych;

4) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego;

5) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 655/2014 ustanawiającego procedurę europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym w celu ułatwienia transgranicznego dochodzenia wierzytelności w sprawach cywilnych i handlowych.

4 Jeżeli tak, do którego sądu w tym państwie członkowskim należy się zwrócić, biorąc pod uwagę moje miejsce zamieszkania i miejsce zamieszkania drugiej strony lub inne aspekty mojej sprawy?

Sąd, przed który można wytoczyć powództwo lub przed którym można przeprowadzić inne czynności procesowe wobec osoby, określa się na podstawie **właściwości ogólnej**, chyba że zgodnie z przepisami powództwo należy wytoczyć przed inny sąd lub czynność procesową musi przeprowadzić inny sąd.

Właściwość miejscowa przemienna wskazuje sąd, przed który można wytoczyć powództwo przeciwko danej osobie i przed którym można podjąć inne czynności procesowe w odniesieniu do tej osoby, poza sądem posiadającym właściwość miejscową ogólną w danej sprawie.

Właściwość wyłączna wskazuje jedyny sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy cywilnej. W postępowaniach nieprocesowych sąd zawsze posiada właściwość wyłączną, chyba że prawo stanowi inaczej.

W ramach właściwości ogólnej powództwo przeciwko osobie fizycznej wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania tej osoby, natomiast powództwo przeciwko osobie prawnej wytacza się przed sąd właściwy dla jej siedziby. Jeżeli miejsce zamieszkania osoby fizycznej nie jest znane, powództwo przeciwko takiej osobie można wytoczyć przed sąd właściwy dla ostatniego znanego miejsca zamieszkania tej osoby.

W przypadku gdy zgodnie z przepisami ogólnymi sąd estoński nie jest właściwy do rozpoznania danej sprawy lub gdy ustalenie właściwości nie jest możliwe, a postanowienia umowy międzynarodowej lub odpowiednie przepisy prawa nie stanowią inaczej, sprawę rozpoznaje Sąd Rejonowy dla prowincji Harju (Harju Maakohus), jeżeli:

zgodnie z postanowieniami umowy międzynarodowej sprawę należy rozpoznać w Republice Estońskiej;

powód/wnioskodawca jest obywatelem Republiki Estońskiej lub ma miejsce zamieszkania w Estonii i nie ma możliwości dochodzenia swoich praw w państwie obcym lub nie można tego od niego oczekiwać;

sprawa jest ściśle powiązana z Estonią z innych względów, a powód/wnioskodawca nie ma możliwości dochodzenia swoich praw w państwie obcym lub nie można tego od niego oczekiwać;

Sąd Rejonowy dla prowincji Harju jest również sądem właściwym, jeżeli sprawa podlega właściwości sądów estońskich, ale precyzyjne wskazanie sądu właściwego do jej rozpoznania nie jest możliwe. Dotyczy to również sytuacji, w której uzgodniono, że sądem właściwym do rozpoznania danej sprawy będzie sąd estoński, bez wyznaczenia konkretnego sądu.

W ramach właściwości wyłącznej przed sąd właściwy dla położenia nieruchomości wytacza się powództwa obejmujące następujące kategorie roszczeń: roszczenia dotyczące uznania istnienia prawa własności, ograniczonego prawa rzeczowego lub innego obciążenia rzeczowego na nieruchomości lub uznania braku takich praw lub obciążeń lub roszczenia dotyczące innych praw do nieruchomości;

roszczenia o ustalenie granic lub podział nieruchomości;

objęcie posiadania nieruchomości ochroną;

roszczenia z tytułu praw majątkowych wynikające z własności mieszkania;

roszczenia związane z przymusową egzekucją dotyczącą nieruchomości;

roszczenia wynikające z umowy dzierżawy lub najmu nieruchomości lub z innej umowy użytkowania nieruchomości zgodnie z prawem zobowiązań bądź roszczenia dotyczące ważności takich umów.

Powództwo dotyczące służebności gruntowej, obciążenia rzeczowego lub prawa pierwokupu w odniesieniu do nieruchomości wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca położenia tej nieruchomości.

W ramach właściwości wyłącznej powództwo o zaprzestanie stosowania niesprawiedliwego standardowego postanowienia umownego lub o odwołanie lub wycofanie zalecenia stosowania takiego postanowienia przez osobę zalecającą jego stosowanie wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca prowadzenia działalności przez pozwanego lub, w przypadku braku takiego miejsca, przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca prowadzenia działalności, miejsca zamieszkania ani siedziby w Estonii, powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca, w którym stosowano taki standardowy warunek umowny.

Powództwo wytaczane przez osobę prawną o uchylenie lub stwierdzenie nieważności decyzji wydanej przez organ wytacza się przed sąd właściwy dla siedziby tej osoby prawnej, któremu przysługuje właściwość wyłączna.

Sąd estoński może rozpoznać sprawę małżeńską, jeżeli:

co najmniej jedno z małżonków jest obywatelem Republiki Estońskiej lub było obywatelem Republiki Estońskiej w chwili zawarcia związku małżeńskiego; obydwie małżonkowie posiadają miejsce zamieszkania w Estonii;

jedno z małżonków ma miejsce zamieszkania w Estonii, z wyjątkiem sytuacji, w której oczywiste jest, że wydany wyrok nie zostałby uznany w państwie obywatelstwa któregokolwiek z małżonków.

W ramach właściwości wyłącznej w sprawie małżeńskiej rozpoznawanej przez sąd estoński powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla wspólnego miejsca zamieszkania małżonków lub, w przypadku braku takiego miejsca, przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli miejsce zamieszkania pozwanego nie znajduje się w Estonii, powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania wspólnego małoletniego dziecka stron lub, w przypadku braku wspólnego małoletniego dziecka, przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda.

Jeżeli ustanowiono pieczę nad majątkiem osoby nieobecnej, która zaginęła, lub jeżeli ustanowiono kuratelę dla osoby z uwagi na jej ograniczoną zdolność do czynności prawnych lub w przypadku osoby poddanej karze pozbawienia wolności, powództwo rozwodowe przeciwko takiej osobie można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda.

Estoński sąd może rozpoznać sprawę o ustalenie ojcostwa, jeżeli co najmniej jedna ze stron postępowania jest obywatelem Republiki Estońskiej lub jeżeli co najmniej jedna ze stron postępowania ma miejsce zamieszkania w Estonii. W sprawie o ustalenie ojcostwa rozpoznawanej przez sąd estoński powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka, któremu przysługuje właściwość wyłączna. Jeżeli dziecko nie ma miejsca zamieszkania w Estonii, powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania w Estonii, powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda. Takie same zasady mają zastosowanie w przypadku spraw o alimenty.

W ramach właściwości przemiennej powództwo o roszczenie majątkowe przeciwko osobie fizycznej można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca, w którym ta osoba fizyczna przebywa przez dłuższy czas z uwagi na fakt, że pozostaje w stosunku pracy lub w stosunku służbowym, studiuje albo przebywa w tym miejscu z jakiegokolwiek innego powodu. Powództwo dotyczące działalności gospodarczej lub zawodowej pozwanego można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca prowadzenia działalności gospodarczej.

Osoba prawna ustanowiona na zasadzie członkostwa, w tym przedsiębiorstwo, lub członek, wspólnik lub udziałowiec takiej osoby prawnej może, w ramach właściwości przemiennej, wytoczyć powództwo z tytułu członkostwa lub posiadania udziałów przeciwko innemu członkowi, wspólnikowi lub udziałowcowi tej samej osoby prawnej przed sąd właściwy dla siedziby takiej osoby prawnej.

Jeżeli osoba ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w państwie obcym, powództwo obejmujące roszczenie majątkowe można również wytoczyć, w ramach właściwości przemiennej, przed sąd właściwy dla miejsca, w którym znajdują się składniki majątku stanowiące przedmiot roszczenia, lub przed sąd właściwy dla miejsca, w którym znajdują się pozostałe składniki majątku tej osoby. Jeżeli składnik majątku został wpisany do rejestru publicznego, powództwo można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca, w którym prowadzony jest ten rejestr publiczny. Jeżeli składnikiem majątku jest roszczenie wynikające z prawa zobowiązań, powództwo można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby dłużnika. Jeżeli roszczenie jest zabezpieczone rzeczą, powództwo można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca położenia tej rzeczy.

Powództwo o roszczenie zabezpieczone hipoteką lub obciążone prawem rzeczowym albo inne tego rodzaju powództwo o podobne roszczenie można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca położenia nieruchomości, pod warunkiem że dłużnik jest właścicielem zarejestrowanej nieruchomości zabezpieczonej hipoteką lub obciążonej prawem rzeczowym.

Powództwo przeciwko właścicielowi mieszkania wynikające ze stosunku prawnego dotyczącego własności mieszkania można również wytoczyć, w ramach własności przemiennej, przed sąd właściwy dla miejsca położenia mieszkania.

Powództwo o roszczenie wynikające z umowy lub powództwo o stwierdzenie nieważności umowy można również wytoczyć, w ramach własności przemiennej, przed sąd właściwy dla miejsca wykonania przedmiotowego zobowiązania umownego.

W ramach własności przemiennej konsument może również wytoczyć powództwo o roszczenie wynikające z umowy lub ze stosunku określone w § 35, § 46, § 52, § 208 ust. 4, § 379, § 402, § 635 ust. 4, § 709, § 734 lub § 866 [ustawy Prawo zobowiązań \(võlaõigusseadus\)](#) lub powództwo wynikające z innej umowy zawartej z przedsiębiorstwem mającym siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności w Estonii przed sąd właściwy dla swojego miejsca zamieszkania. Zasada ta nie ma zastosowania w przypadku powództwa o roszczenie wynikające z umowy przewozu.

Ubezpieczony, uposażony z tytułu ubezpieczenia lub inna osoba uprawniona do wystąpienia z żądaniem wykonania umowy ubezpieczenia przez ubezpieczyciela mogą również wytoczyć, w ramach własności przemiennej, powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby tej osoby.

W przypadku ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej lub ubezpieczenia budynku, nieruchomości lub ruchomości powództwo przeciwko ubezpieczycielowi można również wytoczyć, w ramach własności przemiennej, przed sąd właściwy dla miejsca, w którym miały miejsce czyn lub zdarzenie powodujące szkodę lub w którym spowodowano szkodę.

W ramach własności przemiennej pracownik może wytoczyć powództwo ze stosunku pracy również przed sąd właściwy dla swojego miejsca zamieszkania lub pracy.

W ramach własności przemiennej powództwo o odszkodowanie z tytułu bezprawnej szkody można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca, w którym miały miejsce czyn lub zdarzenie powodujące szkodę lub w którym spowodowano szkodę.

Powództwo o ustalenie prawa do spadku, roszczenie następcy prawnego przeciwko posiadaczowi masy spadkowej, roszczenie wynikające z zapisu lub testamentu lub roszczenie o zachówek lub podział masy spadkowej można również wytoczyć, w ramach własności przemiennej sądu, przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkodawcy w chwili jego śmierci. Jeżeli spadkodawca był obywatelem Republiki Estońskiej, ale w chwili śmierci nie miał miejsca zamieszkania w Estonii, powództwo można również wytoczyć przed sąd właściwy dla ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Estonii. Jeżeli spadkodawca nie miał miejsca zamieszkania w Estonii, powództwo można wytoczyć przed Sąd Rejonowy dla prowincji Harju (Harju Maakohus).

Powództwo przeciwko kilku pozwanym można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby jednego z współpozwanych. Wyboru sądu dokonuje powód.

Jeżeli można wytoczyć więcej niż jedno powództwo przeciwko jednemu pozwanemu na podstawie tych samych okoliczności faktycznych, wszystkie powództwa można wytoczyć przed sąd właściwy do rozpoznania powództwa dotyczącego jednego roszczenia lub kilku roszczeń opierających się na tej samej przesłance faktycznej.

Powództwo wzajemne można wytoczyć przed sąd, przed który wytoczono powództwo główne, o ile powództwo wzajemne nie jest objęte własnością wyłączną. Powyższe przepisy stosuje się również w przypadku, gdy zgodnie z przepisami ogólnymi powództwo wzajemne należy wytoczyć przed sąd państwa obcego.

Osoba trzecia może wytoczyć niezależne powództwo przed sąd rozpoznający powództwo główne.

Powództwo o wszczęcie postępowania upadłościowego lub o ustalenie składu masy upadłości przeciwko upadłemu, syndykowi masy upadłości lub członkowi rady wierzycieli, w tym powództwo o wyłączenie składnika majątku z masy upadłości, można wytoczyć przed sąd, który ogłosił upadłość. Przed sąd, który ogłosił upadłość, można również wytoczyć powództwo o uznanie wierzytelności.

Upadły może również wytoczyć powództwo dotyczące masy upadłości, w tym powództwo o stwierdzenie bezskuteczności czynności, przed sąd, który ogłosił upadłość.

Jeżeli powództwo wytoczono przed sąd inny niż sąd właściwy dla pozwanego, należy to uzasadnić przed sądem.

Jeżeli sprawa podlega własności kilku sądów estońskich jednocześnie, powodowi przysługuje prawo wyboru sądu, przed który chce wytoczyć powództwo.

W takim przypadku sprawę rozpozna sąd, przed który w pierwszej kolejności wytoczono powództwo.

5 Do którego sądu w danym państwie członkowskim powinienem się zwrócić, uwzględniając charakter sprawy i wartość przedmiotu sporu?

W Estonii własność sądu nie jest uzależniona od charakteru sprawy ani od wartości przedmiotu sporu.

6 Czy mogę wytoczyć powództwo osobiście czy też muszę to zrobić przez zastępcę procesowego, na przykład adwokata?

O ile odpowiednie przepisy nie stanowią inaczej, strony (powód, pozwany, osoba trzecia) mogą brać udział w postępowaniu osobiście lub za pośrednictwem pełnomocnika posiadającego zdolność do czynności procesowych w postępowaniu cywilnym. Osobisty udział w postępowaniu nie pozbawia strony postępowania prawa do korzystania z usług pełnomocnika procesowego lub doradcy w danym postępowaniu.

Zdolność do czynności procesowych w postępowaniu cywilnym oznacza zdolność osoby do wykonywania praw procesowych oraz do wywiązywania się ze spoczywających na niej zobowiązań procesowych w postępowaniu cywilnym przed sądem. Pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się po ukończeniu 18. roku życia. Osobom o ograniczonej zdolności do czynności prawnych nie przysługuje również zdolność procesowa w postępowaniu cywilnym, chyba że ograniczenie zdolności do czynności prawnych w stosunku do osoby pełnoletniej nie obejmuje możliwości wykonywania praw procesowych w postępowaniu cywilnym ani możliwości wywiązywania się ze zobowiązań procesowych spoczywających na niej w takim postępowaniu. Młodemu w wieku co najmniej 15 lat przysługuje prawo do udziału w postępowaniu wraz z przedstawicielem ustawowym.

Pełnomocnikiem w sądzie może być adwokat lub inna osoba posiadająca przynajmniej uznawany przez państwo dyplom magistra prawa, równoważne kwalifikacje w rozumieniu § 28 ust. 22 [ustawy o kształceniu w Republice Estońskiej \(Eesti Vabariigi haridusseadus\)](#) lub równoważne kwalifikacje uzyskane za granicą.

Osobę prawną reprezentuje w sądzie członek zarządu lub organu zastępującego zarząd (przedstawiciel ustawowy), chyba że odpowiednie przepisy lub postanowienia statutu lub umowy spółki przewidują reprezentację łączną. Członek zarządu może powierzyć prowadzenie sprawy przed sądem pełnomocnikowi. Wyznaczenie takiego pełnomocnika nie wyklucza udziału w postępowaniu sądowym przedstawiciela ustawowego (tj. członka zarządu) osoby prawnej.

W przypadkach przewidzianych prawem pełnomocnika osoby fizycznej wyznacza sąd.

7 Aby wszcząć postępowanie, do kogo powinienem skierować powództwo: do biura podawczego, do kancelarii sądu czy do innego organu administracji?

Pozew powinien zawierać oznaczenie sądu, do którego jest skierowany. Pozew można również wnieść drogą elektroniczną za pośrednictwem portalu <https://www.e-toimik.ee/>, logując się do systemu za pomocą elektronicznego dowodu tożsamości. Pozew można również wnieść drogą elektroniczną [faksem lub przesyłając go na wyznaczony do tego celu adres poczty elektronicznej](#). Można złożyć pozew osobiście w sekretariacie właściwego sądu.

8 W jakim języku należy złożyć pozew? Czy można to zrobić ustnie czy też wyłącznie na piśmie? Czy można przesłać pozew faksem lub pocztą elektroniczną?

Postępowania przed sądem oraz czynności formalne są prowadzone w języku estońskim. Pozew składa się na piśmie w języku estońskim. Opatrzony podpisem pozew należy złożyć w sądzie. Można go również złożyć w postaci opatrzonej podpisem cyfrowym za pośrednictwem portalu <https://www.e-toimik.ee/>, logując się za pomocą elektronicznego dowodu tożsamości, lub przesłać w takiej postaci pocztą elektroniczną. Pozew można przesłać faksem lub pocztą elektroniczną bez podpisu cyfrowego wyłącznie pod warunkiem, że podpisany pozew zostanie niezwłocznie złożony w sądzie.

9 Czy istnieją specjalne formularze służące do wnoszenia pozwu, a jeżeli nie, to w jaki sposób należy przedstawić sprawę? Czy są jakieś elementy, które należy uwzględnić?

Nie przewidziano żadnego standardowego formularza pozwów. Pozew musi zawierać następujące informacje:

imiona i nazwiska lub nazwy oraz dane kontaktowe uczestników postępowania i ewentualnych pełnomocników;

oznaczenie sądu;

dokładnie określone żądanie (przedmiot sporu);

przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie (podstawa powództwa);

dowody na poparcie okoliczności stanowiących podstawę powództwa oraz dokładne przytoczenie okoliczności faktycznych, które powód chce udowodnić za pomocą poszczególnych dowodów;

czy powód zgadza się na rozpoznanie powództwa w drodze postępowania pisemnego, czy też wnosi o przeprowadzenie rozprawy;

wartość przedmiotu sporu, chyba że powództwo dotyczy zapłaty określonej kwoty pieniężnej;

wykaz załączników do pozwu;

podpis lub, w przypadku pisma przesyłanego elektronicznie, podpis cyfrowy uczestnika postępowania lub jego pełnomocnika.

Jeżeli powód wnosi o rozpoznanie powództwa w toku postępowania na podstawie dowodów z dokumentów, musi to zaznaczyć w pozwie.

Jeżeli powód jest reprezentowany w postępowaniu przez pełnomocnika, w pozwie należy podać szczegółowe dane takiego pełnomocnika. Jeżeli powód chce podczas postępowania skorzystać z pomocy tłumacza ustnego lub pisemnego, musi to zaznaczyć w pozwie i w miarę możliwości podać szczegółowe dane takiego tłumacza.

Jeżeli powództwo wytoczono przed sąd inny niż sąd właściwy dla pozwanego, należy to uzasadnić przed sądem.

Poza informacjami wskazanymi powyżej w pozwie o rozwód należy również podać imiona i daty urodzenia wspólnych nieletnich dzieci małżonków, wskazać, na czym utrzymaniu pozostają, kto je wychowuje i z kim zamieszkują, a także przedstawić proponowane rozwiązanie dotyczące władzy rodzicielskiej i wychowania dzieci po rozwodzie.

Jeżeli powód lub pozwany jest osobą prawną figurującą w rejestrze publicznym, do pozwu należy załączyć kopię karty rejestracyjnej, odpis z rejestru lub świadectwo rejestracji, chyba że sąd jest w stanie samodzielnie uzyskać tego rodzaju dane z rejestru. W przypadku innych osób prawnych należy przedłożyć inne dowody potwierdzające istnienie takiej osoby i jej zdolność do czynności prawnych.

10 Czy należy uiścić opłaty na rzecz sądu? Jeżeli tak, to w jakim terminie? Czy muszę uregulować honorarium adwokata już w momencie wnoszenia pozwu?

Rozpoznanie wniosku, apelacji lub pozwu podlega opłacie skarbowej. Wysokość opłaty skarbowej zależy od wartości przedmiotu sporu w postępowaniu cywilnym ([załącznik 1 do ustawy o opłatach sądowych \(riigilõivuseadus\)](#)) albo jest to stała kwota zależna od rodzaju roszczenia. Opłata skarbową nie ma zastosowania w przypadku rozpoznania wniosku o pomoc prawną w przypadku wniesienia roszczenia o wypłatę wynagrodzenia za pracę lub o świadczenia alimentacyjne, a także w innych przypadkach przewidzianych w ustawie o opłatach skarbowych.

Opłatę skarbową uiszcza się przed złożeniem wniosku o dokonanie czynności. Przed uiszczeniem opłaty skarbowej pozew nie zostaje doręczony pozwanemu, nie zostają również podjęte żadne inne czynności procesowe podlegające opłacie. Jeżeli powód nie uiści opłaty skarbowej w całości, sąd wyznaczy termin na zapłatę pełnej kwoty. Nieuiszczenie opłaty skarbowej w wyznaczonym terminie spowoduje, że pozew nie zostaje przyjęty do rozpoznania. Jeżeli wysokość opłaty skarbowej za rozpoznanie roszczenia jest niższa niż kwota przewidziana przepisami prawa, sąd żąda uiszczenia opłaty skarbowej w kwocie określonej w przepisach. Jeżeli powód nie uiści opłaty skarbowej w terminie wyznaczonym przez sąd, sąd odrzuca pozew w zakresie odpowiadającym takiemu roszczeniu.

Uiszczając opłatę skarbową, w dokumencie płatności należy wskazać pozew, którego dotyczy opłata. Jeżeli opłata skarbową jest uiszczana w imieniu innej osoby, należy również wskazać imię i nazwisko tej osoby. Jeżeli po wniesieniu pozwu sąd zażąda uiszczenia dodatkowej opłaty skarbowej, w przypadku płatności za pośrednictwem instytucji kredytowej należy wskazać sygnaturę akt nadaną przez sąd.

Zasadniczo koszty pełnomocnika, w niezbędnym i uzasadnionym zakresie, pokrywa strona przegrywająca. W celu uzyskania zasądzonego zwrotu kosztów pełnomocnika nie ma potrzeby przedstawienia dowodów potwierdzających poniesienie takich kosztów – wystarczającym dowodem jest faktura za świadczenie usług prawnych. Kodeks postępowania cywilnego nie reguluje kwestii płatności, które mają być dokonane na rzecz pełnomocnika przed podziałem i ustaleniem wysokości kosztów procesowych przez sąd. Podmiot świadczący usługi prawne oraz osoba przez niego reprezentowana powinni uzgodnić tę kwestię w umowie.

11 Czy można zwrócić się o pomoc prawną?

Prawo do skorzystania z pomocy prawnej przysługuje uczestnikowi postępowania będącemu osobą fizyczną, który w chwili składania wniosku o przyznanie pomocy prawnej ma miejsce zamieszkania w Republice Estońskiej lub innym państwie członkowskim UE bądź jest obywatelem Republiki Estońskiej lub innego państwa członkowskiego UE. Miejsce zamieszkania ustala się na podstawie art. 62 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215 /2012. Innym uczestnikom postępowania będącym osobami fizycznymi pomoc prawną przyznaje się wyłącznie wówczas, gdy taką możliwość przewiduje umowa międzynarodowa.

Osoba ubiegająca się o pomoc prawną uzyskuje ją, jeżeli:

nie jest w stanie pokryć kosztów procesowych z uwagi na trudną sytuację finansową lub jest w stanie pokryć wyłącznie część z nich lub spłacić je w ratach; oraz

można z dostateczną pewnością stwierdzić, że postępowanie, w którym taka osoba zamierza uczestniczyć, zostanie rozstrzygnięte na jej korzyść.

Domniemywa się, że udział w postępowaniu zakończy się pomyślnie, jeżeli podstawy wniesienia pozwu, w odniesieniu do którego wystąpiono o przyznanie pomocy prawnej, są dostatecznie przekonujące z prawnego punktu widzenia, a zasadność pozwu potwierdzają fakty. Przy ocenie szans na pozytywne rozstrzygnięcie postępowania bierze się również pod uwagę znaczenie sprawy dla osoby wnioskującej o pomoc prawną.

Osobie fizycznej nie przysługuje pomoc prawna, jeżeli:

1) przewiduje się, że koszty procesowe nie przekroczą dwukrotności średniego miesięcznego dochodu osoby, która złożyła wniosek o przyznanie pomocy prawnej, obliczonej na podstawie średniego miesięcznego dochodu z ostatnich czterech miesięcy poprzedzających złożenie wniosku, bez podatków i obowiązkowych składek ubezpieczeniowych, kwot przeznaczonych na ustawowe świadczenia alimentacyjne i rozsądnych wydatków na mieszkanie i transport;

2) osoba, która złożyła wniosek o przyznanie pomocy prawnej, jest w stanie pokryć koszty procesowe z posiadanego majątku, który można bez większych trudności sprzedać oraz z którego można zgodnie z prawem przeprowadzić egzekucję.

W przypadku osób prawnych o pomoc prawną służącą osiągnięciu celów swojej działalności mogą ubiegać się wyłącznie stowarzyszenia lub fundacje nienastawione na zysk wpisane na listę stowarzyszeń i fundacji nienastawionych na zysk korzystających ze zwolnień podatkowych lub równorzędnych rozwiązań, posiadające siedzibę w Estonii lub w innym państwie członkowskim UE, jeżeli wnioskodawcy udowodnią, że ubiegają się o pomoc prawną w dziedzinie ochrony środowiska, ochrony konsumentów lub innego nadrzędnego interesu publicznego, aby zapobiec potencjalnemu naruszeniu prawnie chronionych praw dużej liczby osób, pod warunkiem że nie można oczekiwać, iż wnioskodawcy pokryją koszty ze środków własnych, lub że są w stanie pokryć takie koszty wyłącznie częściowo lub w ratach. Pozostałe estońskie osoby prawne mogą ubiegać się o pomoc prawną w postaci całkowitego lub częściowego zwolnienia z opłaty skarbowej od środka zaskarżenia. Innym zagranicznym osobom prawnym pomoc prawna przysługuje wyłącznie na podstawie umowy międzynarodowej.

12 Od którego momentu powództwo uznaje się oficjalnie za wytoczone? Czy można otrzymać od organów potwierdzenie, że sprawa została wniesiona do sądu w prawidłowy sposób?

Pozew uznaje się za wniesiony w chwili jego doręczenia do sądu. Dotyczy to jedynie sytuacji, gdy pozew został doręczony pozwanemu w późniejszym terminie. Jeżeli sąd odmówi przyjęcia powództwa do rozpoznania, nie doręcza pozwu pozwanemu. Jeżeli powództwo spełnia wymogi ustawowe, sąd postanawia o przyjęciu sprawy do rozpoznania. Jeżeli powództwo nie spełnia wymogów, sąd wyznacza powodowi termin na usunięcie braków formalnych. Sąd postanawia o przyjęciu lub odmowie przyjęcia powództwa do rozpoznania lub o wyznaczeniu rozsądnego terminu na usunięcie braków formalnych. Sąd informuje powoda o przyjęciu powództwa.

13 Czy można uzyskać dokładne informacje na temat terminów dalszych etapów postępowania (takich jak termin stawiennictwa w sądzie)?

Sąd powiadamia strony o dalszych etapach postępowania w drodze postanowień. Sąd wyznacza pozwanemu termin na wniesienie odpowiedzi w drodze postanowienia, w którym poinformuje również pozwanego o przyjęciu powództwa.

Ostatnia aktualizacja: 01/10/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.